

Постизборна конференција
„Локални избори 2020. године – изазови и научене лекције“

Сарајево, 7 - 8. децембар 2021. године

Концепт

Локални избори 2020. године у БиХ одржани су 15. новембра 2020. године, а локални избори у Граду Мостару су одржани 20. децембра 2020. године док су поновљени избори у Граду Добоју и општини Сребреница одржани 21. фебруара 2021. године. Како би се анализирали сви аспекти изборног процеса и дискутовало о тренутним изазовима и будућим корацима за унапређење изборног процеса, Централна изборна комисија БиХ уз финансијску подршку Савјета Европе и других донатора организује постизборну конференцију која представља прилику за све учеснике избора да размијене своја мишљења и искуства.

Позадина и фокус

Позадина: Фокус постизборне конференције Централне изборне комисије БиХ јесте анализа изазова и научених лекција након одржавања Локалних избора 2020. године, представљање иницијативе Централне изборне комисије БиХ на побољшању изборног законодавства у складу са препорукама из завршног извјештаја посматрачке мисије ОЕБС/ОДИХР из 2018. године изборној администрацији у БиХ и другим заинтересираним странама, обиљежавање 20. годишњице усвајања сталног Изборног закона Босне и Херцеговине и дигитализација изборног процеса у Босни и Херцеговини.

1. У 2020. години Централна изборна комисија БиХ се током припреме и провођења Локалних избора 2020. године суочила са бројним изазовима, као што је досада незабиљежена пандемија КОВИД-19, кашњење у осигурању финансијских средстава за провођење Локалних избора, недостатак особља те недовољним техничко-технолошким капацитетима у погледу опреме и недостатку средстава за набавку неопходне опреме и ангажман вањских сарадника.

Пандемија КОВИД-19 коју је Свјетска здравствена организација прогласила у марту 2020. године захтијевала је реорганизацију пословних активности, прилагођавање радних простора, пракси и политика, а нове околности су водиле имплементацији нових рјешења у провођењу неких изборних активности, као што је већа употреба информационо-комуникацијских технологија у комуникацији са бирачима, изборном администрацијом, јавношћу и свим актерима изборног процеса те обукама изборне администрације.

Кашњење у осигурању буџета за организацију избора имало је утицај на реализацију активности, јер за провођење одређених изборних активности потребна

су финансијска средства до расписивања избора или одмах након расписивања избора. У тренутку расписивања Локалних избора 2020. године (07. 05. 2020. године) који је требало да се одрже у недјељу, 04. 10. 2020. године на снази је било привремено финансирање институција за период (април–јуни 2020.), а у складу са чланом 1.2а став (6) Изборног закона БиХ средства за провођење избора треба да буду осигурана у буџету Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине, у року од 15 дана од дана расписивања избора. Због чињенице да средства за провођење избора нису осигурана у законом прописаном року, Централна изборна комисија БиХ је дана 23. 05. 2020. године донијела Одлуку о одгађању одржавања Локалних избора 2020., према којој они треба да се одрже у недјељу 15. 11. 2020. године.

Посебан изазов представљало је енормно повећање броја пријава за гласање изван БиХ (153.247), што је за око 50% више у односу на број пријава на Општим изборима 2018. године, а за чију обраду је требало запослити додатно особље.

Идентификовани изазови и њихов потенцијал за угрожавање изборног процеса указују на потребу за прецизнијим легислативним регулисањем одређених сегмената организације избора, поједностављивањем процедура те увођењем информатичко-технолошких унапријеђења.

2. Централна изборна комисија БиХ је на 50. сједници одржаној 08. 06. 2021. године донијела Закључак о усвајању Нацрта Иницијативе за доношење Закона о измјенама и допунама Изборног закона Босне и Херцеговине¹ са фокусом на техничка побољшања изборног процеса. Нацрт Иницијативе упућен је Венецијанској комисији и ГРЕЦО-у путем Савјета Европе и ОЕБС/ОДИХР-у са молбом за доставу мишљења, а објављен је и на веб страници Централне изборне комисије БиХ www.izbori.ba. Централна изборна комисија БиХ је позвала органе за провођење избора у Босни и Херцеговини, академску заједницу, стручњаке у области изборног права, представнике невладиног сектора и друге појединце и организације да доставе своје сугестије, примједбе и приједлоге у вези са усвојеним нацртом Иницијативе доставе Централној изборној комисији БиХ. Након разматрања достављених приједлога, сугестија и примједби Централна изборна комисија БиХ је утврдила коначан текст Иницијативе у складу са надлежностима из члана 2.9 став (1) тачка 16) Изборног закона БиХ и након што је исти усвојила на 64. сједници одржаној 16. 09. 2021. године доставила га је Парламентарној скупштини Босне и Херцеговине.
3. У аугусту 2021. године се навршило 20 година од доношења сталног Изборног закона Босне и Херцеговине. Тим поводом Централна изборна комисија Босне и Херцеговине планира низ активности у циљу обиљежавања ове важне годишњице. Једна од планираних активности је припрема и издавање публикације **„Двадесет година сталног Изборног закона Босне и Херцеговине“ - Студија о развоју изборног права у Босни и Херцеговини од 2001. до 2021. године**. Оригинални текст Изборног закона Босне и Херцеговине је од његовог ступања на снагу, у међувремену доживио 20 измјена и допуна. У протеклом периоду од 20 година

¹ <https://bit.ly/3Dhbs1X>

донесено је и више десетина судских рјешења Суда БиХ као и неколико пресуда Уставног суда БиХ у вези са садржајем и примјеном овога закона. Такође, Европски суд за људска права у Стразбуру је донио пет пресуда у вези са остваривањем изборног права. Све су то разлози да се на један свеобухватан, системски, акрибијски начин приступи анализи примјене Изборног закона БиХ, а самим тим сугеришу и могуће измјене тог закона прије одржавања Општих избора 2022. године.

Садржај наведене публикације обухвата: Увод; Анекс III Дејтонског мировног споразума; Изборни процеси у БиХ од 1996 до 2000. године; Неуспјех политичких преговора 1999-2001. године у вези са усвајањем сталног Изборног закона БиХ; Одлука Канцеларије Високог представника у БиХ о доношењу Изборног закона БиХ из августа 2001. године; Усвајање сталног Изборног закона БиХ у Парламентарној скупштини БиХ, августа 2001. године, садржај поглавља; Састав и рад Изборне комисије БиХ од 2001 - 2004. године; „Домаћи“ састав Изборне комисије БиХ-промјене у саставу Изборне комисије БиХ и „власништво“ над органима за провођење избора; Измјене Изборног закона БиХ од 2002 - 2020. године и Пракса Суда БиХ, Уставног суда БиХ и Европског суда за људска права (издвојени и скраћени дијелови неких карактеристичних судских рјешења).

Аутори публикације су др Ирена Хациабдић и др Суад Арнаутовић, чланови Централне изборне комисије Босне и Херцеговине.

4. Централна изборна комисија БиХ је на 67. сједници одржаној 15. 10. 2020. године усвојила Стратегију и Акциони план који за циљ имају развој ефикасности, транспарентности и интегритета изборног процеса у Босни и Херцеговини и Комуникацијску стратегију Централне изборне комисије БиХ. Документи су рађени уз финансијску подршку Делегације Европске уније, а за циљ имају испуњење једног од 14 кључних приоритета из Мишљења Европске комисије о захтјеву Босне и Херцеговине за чланство у Европској унији да се избори проводе у складу са европским стандардима проводећи препоруке ОЕБС/ОДИХР-а и Венецијанске комисије као и подршке институционалном јачању Централне изборне комисије БиХ и могућег увођења технолошких рјешења и комуникацијских алата у циљу поновног успостављања повјерења у изборни процес у Босни и Херцеговини. Такође, Локални избори 2020. године проведени су у условима епидемије КОВИД-19, а што је изазвало значајне проблеме у организацији и provedби Локалних избора 2020. године. Због наведене чињенице значајан дио активности проведен је путем апликација за онлајн комуникацију. Овом цјелином изборне комисије имаће прилику размијенити своја искуства у примјени технолошких рјешења приликом организације и провођења избора у увјетима епидемије КОВИД-19 као и могућностима за унапређење.

Циљеви Конференције „Локални избори 2020. године – изазови и научене лекције“

1. Презентација изборног процеса 2020. године са фокусом на изазове и научене лекције:

- *Дискусија о корацима које је потребно предузети за превазилажење идентификованих изазова и припрему плана за непредвиђене ситуације. Потенцијални изазови у организацији Општих избора 2022. године*
- 2. Презентација Иницијативе Централне изборне комисије БиХ за измјене и допуне Изборног закона БиХ.
 - *Упознавање изборне администрације/учесника конференције са коначним приједлогом Иницијативе Централне изборне комисије БиХ за измјене и допуне Изборног закона БиХ након инкорпорације коментара и приједлога који су достављени од стране заинтересованих страна и ОЕБС/ОДИХР-а.*
- 3. Обиљежавање 20. годишњице усвајања сталног Изборног закона Босне и Херцеговине.
 - *Презентовањем измјена и допуна Изборног закона Босне и Херцеговине које су усвојене од 2001. године жели се указати на досег досадашњих реформи изборног законодавства те потребу за континуираним побољшањем изборног законодавства у смислу суштинских побољшања.*
- 4. Дигитализација изборног процеса
 - *Презентација Стратегије и Акционог плана за побољшање интегритета, транспарентности и ефикасности изборног процеса у Босни и Херцеговини. Информисање изборне администрације у БиХ са планираним активностима Централне изборне комисије БиХ у циљу увођења нових технологија у БиХ.*

Домаћин конференције: Централна изборна комисија БиХ уз финансијску подршку Савјета Европе.

Вријеме одржавања конференције: 7 - 8.децембар 2021. године у Сарајеву, Босна и Херцеговина.

Мјесто одржавања конференције: Хотел „Hollywood“, др. Мустафе Пинтола 23, Илица, 71000 Сарајево. Тел.:+387 33 773 100 Факс.:+387 33 773 145; Емаил: info@hotel-hollywood.ba

Учесници: Конференција ће окупити око 200 учесника (око 100 учесника присутних на локацији одржавања конференције и око 100 учесника онлајн) - представника 143 општинске/градске изборне комисије, представнике законодавних органа власти Босне и Херцеговине, изборне стручњаке из земље и иностранства укључујући представнике ОЕБС/ОДИХР, ОЕБС БиХ, Савјета Европе, Делегације Европске уније у БиХ, УНДП БиХ, канцеларије Високог представника у БиХ (ОХР), Међународне фондације за изборне системе (ИФЕС), представнике невладиног сектора у Босни и Херцеговини.

Начин одржавања конференције

Комбиновани начин – до 100 учесника би било присутно на локацији одржавања конференције док би преостали учесници учествовали у раду конференције путем Webex или ZOOM платформе.

Формат конференције: Презентација и дискусија.

Пленарне сесије:

1. **Анализа изборног процеса - Локални избори 2020. године**
 - **Извјештај о провођењу Локалних избора 2020. године** - *Изагач: Жељко Бакар, председник ЦИК БиХ*
 - **Искуства изборних комисија основних изборних јединица приликом провођења Локалних избора 2020. године** - *Изагачи: Представници изборних комисија основних изборних јединица*
 - **Организација и провођење избора у условима пандемије КОВИД- 19** - *Изагач: Вања Бјелица – Прутина, члан Централне изборне комисија БиХ*
Представник изборне комисије основне изборне јединице
 - **Манипулације у изборном процесу** - *Изагачи: Вања Бјелица-Прутина, члан Централне изборне комисија БиХ*
Представник изборне комисије основне изборне јединице
2. **Упутство о утврђивању квалификација, броја, именовању, разрјешењу и обуци чланова изборне комисије основне изборне јединице у Босни и Херцеговини** – *Изагач, др Ахмет Шантић, члан Централне изборне комисија БиХ*
3. **Иницијатива Централне изборне комисије БиХ за доношење Закона о измјенама и допунама Изборног закона БиХ** - *Изагач: др Ирена Хаџиабдић, члан Централне изборне комисија БиХ*
4. **Презентација публикације “20 година сталног Изборног закона Босне и Херцеговине”** *Изагачи: Проф. др Миодраг Симовић и проф. др Касим Трнка*
5. **Могућа технолошка унапређења за наредне изборе** - *Изагач: Владо Роговић, члан Централне изборне комисије БиХ*
6. **Закључци Конференције**
7. **Додјела признања**

Технологија: Webex или ZOOM (снимање конференције за будуће кориштење од стране ЦИК БиХ)

Датум и вријеме:

7. децембар 2021. године од 14:00 -17:15^h

8. децембар 2021. године од 9:30 -12:30^h